

Panikkar, recordat des de Figueres

Per

- 18 desembre, 2018

Fotografia: Àngel Reynal

El prestigiós filòsof havia participat fa deu anys en les Trobades de Diàleg Interreligiós de Garriguella

El filòsof i teòleg Raimon Panikkar -del qual enguany se celebra el centenari del seu naixement- va participar fa deu anys en algunes de les Trobades de Diàleg Interreligiós que la seva fundació, Vivàrium, va organitzar a Garriguella i a Cadaqués de la mà de mossèn Jaume Angelats, rector alternativament dels dos municipis, patró de l'entitat i una de les persones que va oficiar el seu funeral a Tavertet, el municipi d'Osona on residia després de tornar a Catalunya.

La Institució de les Lletres Catalanes va declarar el 2018 l'Any Panikkar i un dels darrers actes celebrats fou, la setmana passada, una conferència a Figueres, a la Biblioteca Fages de Climent, a càrrec de Jordi Pigem, un filòsof barceloní establert a l'Alt Empordà des de fa 14 anys i que va ser un estret col·laborador del teòleg durant un parell d'anys. Una xerrada que va servir per conèixer el llegat «d'un català universal que escrivia i donava conferència

en sis idiomes. Des de Ramon Llull, cap altre pensador de casa nostra ha tingut tant de ressò com ell», explicà Pigem.

En acabar l'acte algun dels assistents va recordar la presència de Panikkar a Garriguella. Personalment, recordo que va arribar semblava envoltat d'una aurèola, difícil de veure'l perquè el temple estava atapeït de gent i ell tenia una figura menuda i una aparença fins i tot fràgil. Va ser el centre de totes les mirades i les seves paraules foren escoltades amb delit per tothom. El filòsof va donar un missatge de tolerància, de pau, de respecte per a totes les creences amb l'objectiu fixat en la necessitat d'unir-se en la diversitat, de trobar aquells punts en comú i de lluitar pel bé de les persones.

LA BIOGRAFIA. En la seva conferència, Pigem va explicar a grans trets la biografia de Raimon Panikkar (Barcelona 1918 – Tàrragona 2010), tot destacant que va ser autor d'una vuitantena d'obres escrites en sis llengües, doctor honoris causa per les universitats de les Illes Balears, Tübingen, Urbino i Girona, i professor, entre d'altres, a les universitats de Harvard i Califòrnia (d'on fou catedràtic emèrit). «Va ser una figura de rellevància mundial en el diàleg entre les cultures i religions i en la cerca d'alternatives als reptes del món contemporani, defensant la diversitat cultural i les minories ètniques», assenyalà.

La seva obra completa s'està publicant actualment en italià, català, francès, anglès i castellà. Doctor en Filosofia, en Química i en Teologia, la seva activitat interdisciplinària el va portar de Barcelona a Bonn, Madrid, Salamanca i Roma. Va ser ordenat capellà i fins i tot va ingressar a l'Opus Dei. Tot i casar-se, no va abandonar mai la seva condició sacerdotal. El 1954 va arribar per primer cop a l'Índia. La trobada amb les cultures de l'Índia va ser decisiva en el seu itinerari.

Pigem va recordar la cèlebre frase de Panikkar: «Me'n vaig anar cristià, em vaig descobrir hindú i torno budista, sense haver deixat mai de ser cristià». Durant molts anys la seva vida es va repartir entre la recerca personal i espiritual a l'Índia, a Benarès, i la docència als Estats Units, sobretot a la Universitat de Califòrnia, a Santa Bàrbara. «El seu gran contrast. Sempre deia que a una distància de 12 hores de vol passava de viure en una de les ciutats més pobres del planeta a un dels llocs més elegants i rics dels Estats Units», assenyalà.

De l'etapa del filòsof per l'Opus Dei, Pigem assenyalà que «estaria justificada pel fet que, en els seus inicis, aquesta organització representava un espai de modernitat en el si de l'Església. Els seus dots d'orador, a més, el van fer pujar esgraons dins de l'estructura, fins al punt que el mateix fundador, José María Escrivá de Balaguer, li podia haver tingut enveja. En poc temps el van anar apartant fins a enviar-lo a l'Índia i allà va canviar tot per a ell».

La seva activitat intensa i apassionada va fer que Panikkar es relacionés amb molts dels grans noms de la cultura del darrer mig segle, en àmbits com la filosofia, la religió, l'estudi de la mitologia o la cerca de nous paradigmes de comprensió de la realitat. Un dels ensenyaments de Panikkar és que la realitat és profundament interdependent i cal superar tot dualisme. Això inclou la relació de l'ésser humà amb la Terra, àmbit on Panikkar proposava passar de l'ecologia a l'ecosofia, és a dir, la saviesa de la terra.

En aquest sentit, Pigem va recordar que una de les tesis crítiques defensades pel filòsof, en concret la que assenyala que el món no estava manat per les persones, sinó per l'eficiència tècnica i la rendibilitat econòmica. «Una recent encíclica del papa Francesc coincideix plenament amb aquest punt de vista», assenyala. I adaptada als temps actuals, una altra frase per pensar. «Cap cultura es pot imposar a les altres. La independència d'un país rau en la seva independència cultural i en el model de protecció de la seva llengua». Per pensar-hi.

Share on:

WhatsApp